

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O INVESTICIJSKIH SKLADIH IN DRUŽBAH ZA UPRAVLJANJE (ZISDU-3E)

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 31/15, 81/15, 77/16, 77/18, 161/21 in 101/22 -- ZOAIS) je temeljni predpis, ki ureja področje investicijskih skladov in družb za upravljanje v Republiki Sloveniji.

Evropski parlament in Svet sta 14. decembra 2022 sprejela Direktivo (EU) 2022/2556¹ in Uredbo (EU) 2022/2554² o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor.

Finančni subjekti so pri vsakodnevnem poslovanju močno odvisni od uporabe digitalnih tehnologij. Zato je izredno pomembno zagotoviti operativno odpornost njihovih digitalnih dejavnosti na tveganja na področju IKT. Ta potreba je še toliko bolj nujna zaradi rasti prelomnih tehnologij na trgu, zlasti tehnologij, ki omogočajo elektronski prenos in shranjevanje digitalnih predstavitev vrednosti ali pravic z uporabo tehnologije razpršene evidence ali podobne tehnologije (t.i. kriptosredstev).

Na ravni Evropske unije so zahteve glede upravljanja tveganja na področju IKT v finančnem sektorju trenutno določene v več direktivah, vključno z Direktivo 2009/65/ES³. Te zahteve so raznolike in občasno nepopolne. V nekaterih primerih je bilo tveganje na področju IKT obravnavano le posredno kot del operativnega tveganja, v drugih pa sploh ni bilo obravnavano.

Namen Direktive (EU) 2022/2556 in uredbe (EU) 2022/2554 je vzpostaviti celovit in usklajen pravni okvir za krepitev digitalne operativne odpornosti finančnega sektorja EU ter zagotoviti pravno jasnost in doslednost pri uporabi različnih zahtev glede digitalne operativne odpornosti. Namen je tudi zagotoviti usklajeno obravnavo operativnih tveganj, povezanih z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (IKT), ter vzpostaviti minimalne zahteve za zagotavljanje kibernetске varnosti v finančnem sektorju.

Glavni razlog za sprejem predloga zakona je prenos Direktive (EU) 2022/2556 v nacionalno zakonodajo v delu, ki se nanaša na spremembe Direktive 2009/65/ES.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Glavni cilj predloga zakona je uskladitev slovenske zakonodaje z evropskim pravnim redom, in sicer prenos Direktivo (EU) 2022/2556 v slovenski pravni red v delu, ki se nanaša na spremembe Direktive 2009/65/ES. S tem se bo zagotovil celovit in usklajen okvir za obvladovanje operativnih tveganj, povezanih z IKT, v družbah za upravljanje ter vzpostavil enoten pristop k digitalni operativni odpornosti v finančnem sektorju.

¹ Direktiva (EU) 2022/2556 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o spremembi direktiv 2009/65/ES, 2009/138/ES, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 in (EU) 2016/2341 glede digitalne operativne odpornosti za finančni sektor (UL L št. 333 z dne 27. 12. 2022, str. 153)

² Uredba (EU) 2022/2554 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor in spremembi uredb (ES) št. 1060/2009, (EU) št. 648/2012, (EU) št. 600/2014, (EU) št. 909/2014 in (EU) 2016/1011 (UL L št. 333 z dne 27. 12. 2022, str. 1)

³ Direktiva 2009/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) (UL L št. 302 z dne 17. 11. 2009, str. 32), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2022/2556 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o spremembi direktiv 2009/65/ES, 2009/138/ES, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 in (EU) 2016/2341 glede digitalne operativne odpornosti za finančni sektor (UL L št. 333 z dne 27. 12. 2022, str. 153)

2.2. Načela

Predlog zakona ne odstopa od načel, ki so bila upoštevana že ob pripravi veljavnega zakona.

2.3. Poglavitne rešitve

Pri pripravi predloga zakona so pripravljavci sledili predvsem prenosu zahtev Direktive (EU) 2022/2556 v nacionalni pravni red. Direktiva spreminja več direktiv EU s področja finančnih storitev z namenom vzpostavitve enotnega okvira za digitalno operativno odpornost. V ZISDU-3 se prenašajo določbe, ki spreminjajo Direktivo 2009/65/ES.

S tem zakonom se najprej dopolnjuje nabor evropskih direktiv, katerih prenos se ureja s tem zakonom. V 2. člen ZISDU-3 se tako dodaja sklic na Direktivo (EU) 2022/2556. S tem se zagotavlja transparentnost glede implementacije evropske zakonodaje in jasno navaja, da zakon implementira tudi to direktivo.

Ključna vsebinska sprememba se nanaša na dopolnitev določb zakona glede zahtev za administrativne in računovodske postopke ter informacijske sisteme. Po novem bodo morali biti informacijski sistemi družb za upravljanje vzpostavljeni in upravljani v skladu z Uredbo (EU) 2022/2554, ki celovito ureja področje digitalne operativne odpornosti v finančnem sektorju. Ta sprememba bo zagotovila, da bodo družbe za upravljanje vzpostavile ustrezne sisteme in postopke za obvladovanje tveganj, povezanih z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (IKT).

Predlog zakona sledi cilju vzpostavitve enotnega pristopa k upravljanju tveganj IKT v finančnem sektorju. Do sedaj so bile zahteve na tem področju razpršene po različnih predpisih in niso bile vedno celovite. V nekaterih primerih je bilo tveganje IKT obravnavano le posredno kot del operativnega tveganja. Z novimi določbami se vzpostavlja enoten in celovit okvir za obvladovanje teh tveganj, kar bo prispevalo k večji digitalni odpornosti družb za upravljanje.

Predlagana ureditev tudi vzpostavlja minimalne zahteve za zagotavljanje kibernetске varnosti, ki jih morajo izpolnjevati družbe za upravljanje. Te zahteve so določene v Uredbi (EU) 2022/2554, na katero se sklicuje predlog zakona. S tem se zagotavlja pravna jasnost glede potrebnih ukrepov za zagotavljanje kibernetске varnosti in operativne odpornosti informacijskih sistemov.

Vse te spremembe bodo prispevale k večji varnosti in zanesljivosti poslovanja družb za upravljanje ter k boljšemu obvladovanju tveganj, povezanih z digitalizacijo finančnega sektorja.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev za obdobje, za katero je bil državni proračun že sprejet.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Države članice EU so v procesu prenosa Direktive (EU) 2022/2556 v nacionalne zakonodaje. Rok za prenos je 17. januar 2025. Države članice morajo te predpise uporabljati od tega datuma dalje.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Ni posledic.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Ni posledic.

6.2. Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog zakona nima posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3. Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog zakona bo imel pozitivne posledice za gospodarstvo, saj bo prispeval k večji digitalni operativni odpornosti družb za upravljanje.

6.4. Presoja posledic za socialno področje

Predlog zakona nima posledic za socialno področje.

6.5. Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6. Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7. Izvajanje sprejetega predpisa

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Predpis prenaša določbe Direktive (EU) 2022/2556 v delu sprememb Direktive 2009/65/ES in posledično za družbe za upravljanje, ki morajo poznati veljavne predpise. Zaradi novih zahtev bo Agencija za trg vrednostnih papirjev (v nadaljnjem besedilu: ATVP) organizirala izobraževanja, da bodo družbe za upravljanje seznanjene z novimi zahtevami. Posebna dodatna izobraževanja in predstavitve niso predvideni.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Izvajanje predpisa bo spremljala ATVP v okviru svojih rednih nadzornih aktivnosti.

6.8. Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

V zvezi s predlogom zakona ni drugih pomembnih okoliščin.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Vsebina bo dopolnjena po zaključeni javni obravnavi.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe.

9. ZNESEK PLAČILA ZUNANJIH STROKOVNJAKOV

Za pripravo predloga zakona ni bilo plačil zunanjih strokovnjakov oziroma pravnih oseb.

10. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Klemen Boštjančič, minister,
- Saša Jazbec, državna sekretarka,
- Gordana Pipan, državna sekretarka,
- Katja Božič, državna sekretarka,
- Nikolina Prah, državna sekretarka,
- Urška Cvelbar, generalna direktorica Direktorata za finančni sistem,
- Blaž Zupančič, sekretar, Sektor za zavarovalništvo in trg kapitala, Direktorat za finančni sistem.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 31/15, 81/15, 77/16, 77/18, 161/21 in 101/22 -- ZOAIS) se v 2. členu v prvem odstavku za 8. točko, na koncu katere se pika nadomesti s podpičjem, doda nova 9. točka, ki se glasi:

»9. Direktiva (EU) 2022/2556 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o spremembi direktiv 2009/65/ES, 2009/138/ES, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 in (EU) 2016/2341 glede digitalne operativne odpornosti za finančni sektor (UL L št. 333 z dne 27. 12. 2022, str. 153).«.

2. člen

V 68. členu se v prvem odstavku 2. točka spremeni tako, da se glasi:

»2. smotrne in zanesljive administrativne in računovodske postopke, podprte s primerno nadzorovanim in varovanim informacijskim sistemom za elektronsko obdelavo podatkov, vključno z omrežnimi in informacijskimi sistemi, ki so vzpostavljeni in se upravljajo v skladu z Uredbo (EU) 2022/2554 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor in spremembi uredb (ES) št. 1060/2009, (EU) št. 648/2012, (EU) št. 600/2014, (EU) št. 909/2014 in (EU) 2016/1011 (UL L št. 333 z dne 27. 12. 2022, str. 1);«.

3. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 17. januarja 2025.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S tem členom se v 2. člen ZISDU-3 dodaja sklic na Direktivo (EU) 2022/2556 (DORA direktiva). Gre za implementacijo zahteve iz člena 12 Direktive 2009/65/ES, kot je bila spremenjena z DORA direktivo, s čimer se zagotavlja transparentnost glede prenosa evropske zakonodaje v slovenski pravni red.

K 2. členu

Sprememba 2. točke prvega odstavka 68. člena ZISDU-3 prenaša dopolnitev člena 12(1)(a) Direktive 2009/65/ES, kot je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2022/2556. Dopolnitev se nanaša na zahtevo, da morajo biti omrežni in informacijski sistemi družb za upravljanje vzpostavljeni in se upravljati v skladu z Uredbo (EU) 2022/2554 o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor. S tem se zagotavlja skladnost sistemov z zahtevami glede digitalne operativne odpornosti in vzpostavlja enoten pristop k upravljanju tveganj IKT.

K 3. členu

Za uveljavitev zakona je določen običajni petnajstdnevni vacatio legis. Zaradi uskladitve z rokom za prenos direktive in zagotovitve doslednega izvajanja novega okvira o digitalni operativni odpornosti v finančnem sektorju pa se določa začetek uporabe zakona s 17. januarjem 2025.

IV. PRILOGE:

/